

Білоцерківський Національний аграрний університет

Білоцерківський центр підвищення кваліфікації персоналу Державної кримінально-виконавчої служби України

Білоцерківський районний відділ державної виконавчої служби Головного територіального управління юстиції у Київській області

Білоцерківська виправна колонія № 35

Білоцерківський міськрайонний відділ з питань пробації Центрального міжрегіонального управління з питань виконання кримінальних покарань та пробації Міністерства юстиції України

МАТЕРІАЛИ

Всеукраїнської науково-практичної конференції

«Актуальні питання запобігання і протидії корупції»

16 жовтня 2019 року

м. Біла Церква – 2019 р.

ПОСАДОВА ОСОБА ПУБЛІЧНОГО ПРАВА ЯК СУБ'ЄКТ ПРАВОВІДНОСИН В СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ

Терещук М.М., к.ю.н.,ст. викладач кафедри
теоретико-правових та суспільно-гуманітарних дисциплін
Білоцерківського національного аграрного університету

При розгляді механізму реалізації юридичної відповідальності в публічному праві варто наголосити на тому, що кожний механізм це високоорганізована система, а будь-яка система має свою структуру та характеризується єдністю елементів, що знаходяться в певних зв'язках і відносинах між собою, характеризують сутність об'єкта як ціле і відносно незалежне зовні явище.

Вважаємо, що основним елементом механізму реалізації юридичної відповідальності коло суб'єктів, які є учасниками цього механізму. Варто погодитись із Г.В. Кірсановою, яке вказує, що до числа суб'єктів механізму юридичної відповідальності можна віднести фізичних та юридичних осіб – учасників правових відносин [1, с.124].

При цьому необхідно зазначити, що в публічному праві при відносинах позитивної юридичної відповідальності, вона буде виражатися не як примус з боку держави, а як обов'язок вчиняти дії, передбачені правовим статусом зобов'язаного суб'єкта правовідносин у публічному праві. Виходячи з положень, запропонованих сучасною юридичною доктриною, правовий статус – це сукупність прав та обов'язків, які належать конкретному суб'єктові правовідносин [2, с.38]. Це явище є динамічним і залежить від галузі права, нормами якої регулюється статус суб'єкта та процесуальним положенням цього суб'єкта. Повертаючись до тези про те, що суб'єктами реалізації юридичної відповідальності є учасники правових відносин – фізичні та юридичні особи, в

межах публічного права вважаємо доцільним виокремити ще один вид учасників – посадових осіб публічного права.

Водночас у контексті цього слід зауважити, що чинним законодавством не визначено поняття посадової особи публічного права. Наприклад, згідно з положеннями вітчизняного законодавства у сфері запобігання корупції, посадові особи юридичних осіб публічного права, у визначених законом випадках, для цілей Закону України «Про запобігання корупції» прирівнюються до осіб, уповноважених на виконання функцій держави або місцевого самоврядування (підпункт «а» пункту 2 частини першої статті 3) [3]. Проте, зважаючи на те, що в національному законодавстві немає легального визначення посадової особи публічного права, подібні законодавчі положення призводять до різного тлумачення згаданої категорії, породжують проблеми можливості чи неможливості віднесення тих чи інших осіб до посадових осіб публічного права.

Першопричиною такої ситуації не в останню чергу є те, що в чинному законодавстві відсутнє не тільки визначення посадової особи публічного права, а й посадової особи як такої, хоча сам термін «посадова особа» законодавець вживає. Так, у Кодексі України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. [4] термін «службова особа» замінено словосполучення «посадова особа», при цьому визначення цього поняття в кодексі відсутнє. Натомість у Кримінальному кодексі України від 5 квітня 2001 р. міститься дефініція поняття «службова особа» [5]. Згідно з ч. 3 ст. 18 КК України службовими особами є особи, які постійно, тимчасово чи за спеціальним повноваженням здійснюють функції представників влади чи місцевого самоврядування, а також постійно чи тимчасово обіймають в органах державної влади, органах місцевого самоврядування, на підприємствах, в установах чи організаціях посади, пов'язані з виконанням організаційно-розпорядчих чи адміністративно-господарських функцій, або виконують такі функції за спеціальним повноваженням, яким особа наділяється повноважним органом державної влади, органом місцевого самоврядування, центральним органом

державного управління із спеціальним статусом, повноважним органом чи повноважною службовою особою підприємства, установи, організації, судом або законом. Доречно зауважити, що в ч. 4 ст. 18 КК України службовими особами також визнаються посадові особи, в той же час Закон України «Про запобігання корупції» взагалі розмежовує «посадові та службові особи» (наприклад, підпункт «е» пункту 1 частини першої статті 3). Примітним є те, що відповіді на порушене питання не дає трудове законодавство [6].

Єдине визначення, яке може бути вихідним для формулювання дефініції поняття посадової особи публічного права є визначення службової особи, яке міститься у КК України. У правозастосуванні, як правило, з цього приводу використовується постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про хабарництво» [7].

Слід також наголосити на тому, що проектом Закону України «Про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» (щодо визначення посадової особи юридичної особи публічного права) пропонується запровадження на законодавчому рівні терміна «посадові особи юридичних осіб публічного права» із вживанням його в такому значенні: «посадові особи юридичних осіб публічного права – це працівники юридичних осіб публічного права, які наділені посадовими повноваженнями здійснювати організаційно-розпорядчі чи адміністративно-господарські функції» [8].

Беручи до уваги викладене вище, вбачаємо за необхідне запропонувати відповідну авторську дефініцію з точки зору теорії права: посадова особа публічного права – це особливий суб'єкт публічно-владних відносин, наділений посадовими повноваженнями, власним правовим статусом і несе юридичну відповідальність як спеціальний суб'єкт правових відносин.

Список використаних джерел

1. Кирсанова А. В. Правоотношения юридической ответственности: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Тамбов, 2010. 209 с.
2. Асадуллин М. Р. Система субъектов частного права: дис. ... канд. юрид. наук: 12.00.01. Казань, 2011. 182 с.

3. Закон України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1700-18>
4. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 7 грудня 1984 р. № 8073-X. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>
5. Кримінальний кодекс України від 5 квітня 2001 р. № 2341-III. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/2341-14/page4>
6. Кодекс законів про працю України від 10 грудня 1971 р. № 322-VIII. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/go/322-08>
7. Постанова Пленуму Верховного Суду України «Про судову практику у справах про хабарництво» від 26 квітня 2002 р. № 5. URL: <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/v0005700-02>
8. Проект Закону про внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» (щодо визначення посадової особи юридичної особи публічного права) від 19 січня 2017 р. № 5672. URL: http://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=60955

УДК 340

Росавицький О.О., ст. викладач кафедри
теоретико-правових та суспільно-гуманітарних дисциплін
Білоцерківського національного аграрного університету

ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПОНЯТТЯ КОРУПЦІЇ

Ні для кого не секрет, що корупція є одним із основних чинників, які гальмують у державі економічний, правовий та іншегалузивий розвитку як самої держави так і суспільства, як елемента конкретної держави в цілому. Саме такої думки притримуються не тільки світові провідні вчені та дослідники, а і ряд вітчизняних науковців[1][2][3].

В широкому розумінні корупція це негативне суспільне явище, яке проявляється в злочинному використанні службовими особами, громадськими і

ЗМІСТ

1. Нікітенко О.І. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ВНУТРІШНЬОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ ПОВ'ЯЗАНОЇ З КОРУПЦІЄЮ.....	3-6
2. Самойлович А.А. ПРЕДМЕТ КОРУПЦІЙНОГО АДМІНІСТРАТИВНОГО ПРАВОПОРУШЕННЯ	6-9
3. Сімакова С.І. ДО ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ І ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ В УКРАЇНІ	9-12
4. Ковальчук І.В. ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ У БЮДЖЕТНІЙ СФЕРІ	12-17
5. Якименко О.С. ЗАПОБІГАННЯ ТА ПРОТИДІЯ КОРУПЦІЇ У КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧІЙ СИСТЕМІ УКРАЇНИ.....	17-20
6. Мельник О.Г. ЄВРОПЕЙСЬКИЙ ДОСВІД БОРОТЬБИ З КОРУПЦІЙНИМИ ПРАВОПОРУШЕННЯМИ, ПОВ'ЯЗАНИМИ З ОХОРОНОЮ ДОВКІЛЛЯ.....	20-22
7. Шохалевич Я.О. РИНОК ЗЕМЕЛЬ ТА КОРУПЦІЙНІ РИЗИКИ	23-25
8. Настіна О.І. ДОТРИМАННЯ ПРИНЦИПУ ЗАКОННОСТІ У РЕГУЛЮВАННІ ВІДНОСИН ЗЕМЕЛЬНОЇ ВЛАСНОСТІ	25-27
9. Обіюх Н.М. ПРАВОВІ АСПЕКТИ ПОДОЛАННЯ КОРУПЦІЇ У СФЕРІ АГРАРНОГО БІЗНЕСУ В КРАЇНАХ ЄС	27-30
10. Дунаєва Т.Є. ЄВРОІНТЕГРАЦІЯ ТА РЕАЛІЗАЦІЯ АНТИКОРУПЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В УКРАЇНІ	30-34
11. Новіков О.В. ДО ПИТАННЯ ПРО МІЖНАРОДНІ СТАНДАРТИ ЗАПОБІГАННЯ Й ПРОТИДІЇ КОРУПЦІЇ У ПРИВАТНОМУ СЕКТОРІ ТА ЇХ ІМПЛЕМЕНТАЦІЮ В УКРАЇНСЬКЕ ЗАКОНОДАВСТВО	34-38
12. Харьковщентко Ю.Є. ЗЛОЧИН У ФОРМІ ДЕРЖАВНОЇ ЗРАДИ: КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИЙ АСПЕКТ	39-40
13. Терещук М.М. ПОСАДОВА ОСОБА ПУБЛІЧНОГО ПРАВА ЯК СУБ'ЄКТ ПРАВОВІДНОСИН В СФЕРІ ЗАПОБІГАННЯ КОРУПЦІЇ	41-44
14. Росавицький О.О. ІСТОРИЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ПОНЯТТЯ КОРУПЦІЇ	44-46